ANNIKA DEVROE

ARCHEOLOGIE • BOUWHISTORIE

ARCHEOLOGIENOTA – PROGRAMMA VAN MAATREGELEN

AARSCHOT – DIESTSESTEENWEG

A. DEVROE

APRIL 2016

COLOFON

Project

Archeologienota – Aarschot, Diestsesteenweg

Opdrachtgever

Ludo Schellens
Schoonhovendreef 1
3200 Aarschot

Opdrachtnemer

Annika Devroe
Lemmensstraat 34
2800 Mechelen
0472/59.31.41
annika.devroe@gmail.com
BE0810.453.806

Erkende archeoloog: Annika Devroe, OE/ERK/Archeoloog/2015/00085

© 2017 Annika Devroe

Annika Devroe aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit het gebruik van de resultaten van dit onderzoek of de toepassing van de adviezen. Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd of aangepast worden, opgeslagen worden in een geautomatiseerd gegevensbestand, en/of openbaar gemaakt worden in enige vorm of wijze ook, elektronisch, mechanisch, door fotokopie of enige andere wijze, zonder voorafgaandelijk toestemming van de opdrachtgever. Dit met uitzondering van de door de architect aangeleverde plannen. Deze blijven eigendom van deze laatste.

INHOUD

Inhoud 0
1. Gemotiveerd advies 1
2. Programma van maatregelen voor een archeologische opgraving: werfbegeleiding 2
2.1. Afbakening 2
2.2. Wetenschappelijke doelstellingen 3
2.3. Opgravingsstrategie, -methoden, -technieken 3
2.4. Niet uitvoeren onderzoekshandelingen 4
2.5. Schatting duur opgraving en kostenraming 4
2.6. Competenties 4
2.7. Bewaring archeologisch ensemble 4
2.8. Figurenlijst 5

1. GEMOTIVEERD ADVIES

Op basis van het bureauonderzoek kan men vaststellen dat zeker vanaf de 18de eeuw een gebouw aanwezig was ter hoogte van het projectgebied. Op basis van het historisch en archeologisch onderzoek lijkt het vrij waarschijnlijk dat deze effectief in de 18de eeuw werd opgericht. De kerk van Weerde en de bewoning verdwenen in de 16de-17de eeuw. De cartografische bronnen geven hier pas een gebouw weer vanaf de 18de eeuw waardoor deze vermoedelijk pas na het verdwijnen van de kerk opgericht werd. De cartografische bronnen geven verschillende weergaves van het gebouw weer. Het lijkt dan ook waarschijnlijk dat het gebouw gedurende de tijd herbouwd of aangepast werd. Er lijkt een breuk te zijn tussen de Poppkaart en Vandermaelenkaart. Op basis van het archeologisch onderzoek kon men vaststellen dat in 1870 een egalisatie gebeurde ter hoogte van de kerk. Mogelijk werd toen ook de boerderij aangepast.

Naar oudere periodes toe kan het archeologisch potentieel als hoog beschouwd worden. Het archeologisch onderzoek richtte zich voornamelijk op de zone ten noordoosten van de boerderij, waar de kerk gelegen was. Iets meer naar het westen bleken echter ook bewoningssporen uit de late middeleeuwen aanwezig zijn. Deze kunnen mogelijk ook ter hoogte van het projectgebied verwacht worden. Landschappelijk (donk, nabij rivier en beken) en bodemkundig (podzol) vormt dit een zeer gunstige situatie voor menselijke bewoning en dit vanaf de Steentijd.

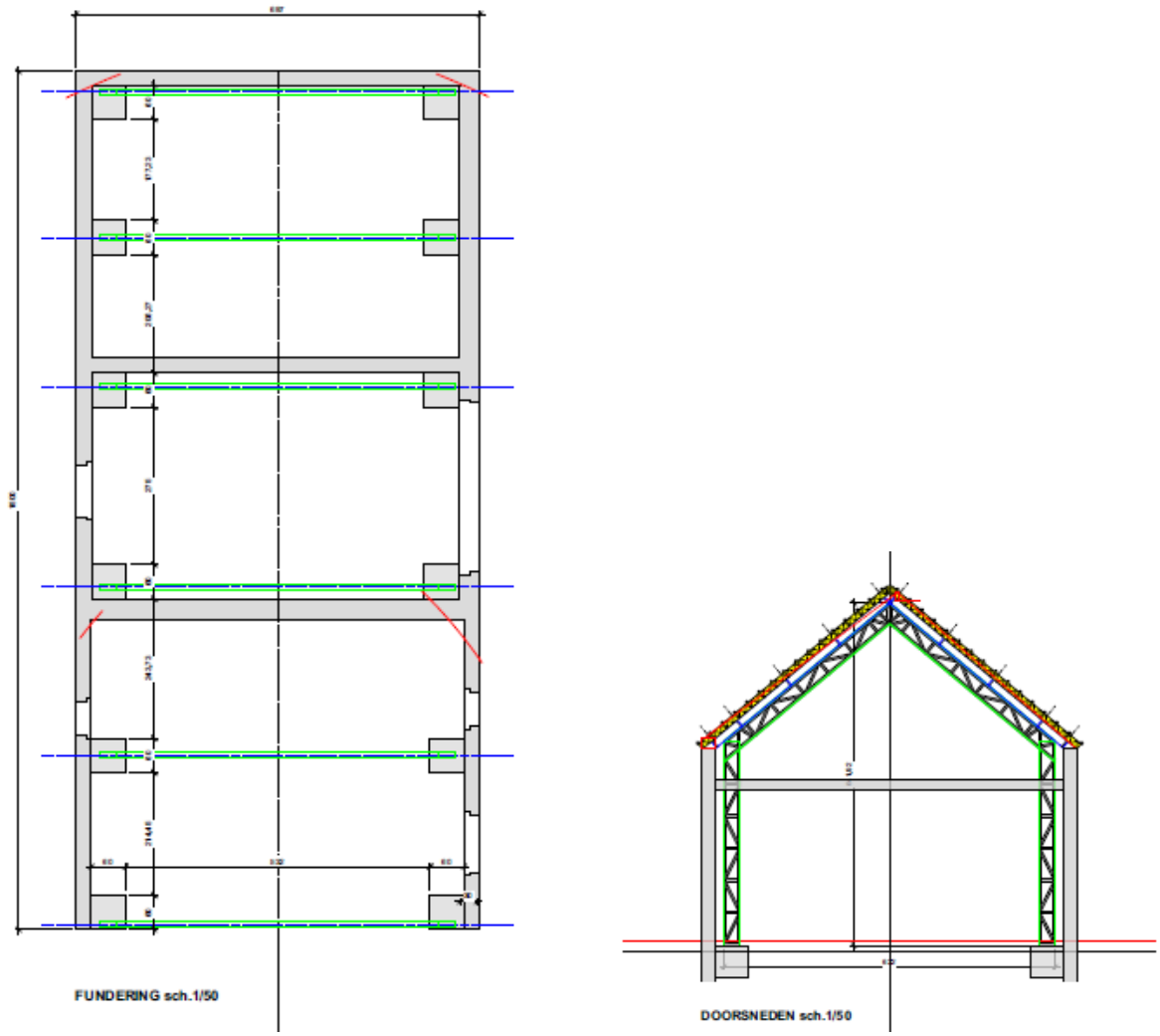
De geplande werken voorzien in 12 betonnen sokkels van 60x60 cm en die 60 cm diep zullen gaan. Deze zullen eventueel aanwezige archeologische resten verstoren. Naar oudere periodes toe is de kans klein dat sporen worden aangetroffen net ter hoogte van deze putjes, maar dit kan niet uitgesloten worden. Bovendien bestaat de kans ook dat een funderingssleuf deze sporen reeds verstoorde. Ze zouden bovendien slechts een zeer beperkt beeld weergeven en de kenniswinst is dan ook beperkt. Naar de bouw van het gebouw zelf zijn deze putjes wel interessant. Ze worden aangelegd net naast de huidige fundering en kunnen een beter zicht bieden hierop. Zo kan er nagegaan worden of oudere funderingsresten aanwezig zijn en hoe deze gebouwd zijn. Eventueel oudere vloeren kunnen ook aangetroffen worden.

De verwachting om oudere periodes aan te snijden ter hoogte van de voorziene putjes is klein en de kenniswinst door de versnippering is beperkt. Voor de periode vanaf de 18de eeuw lijkt bijkomend onderzoek echter wel interessant. Er kan een zicht bekomen worden van de aanwezige funderingen. Op basis van deze gegevens kan nagegaan worden of het om oudere funderingen gaat en hoe deze opgebouwd zijn. Archeologisch kan men de putjes zien als kleine profielputten die eveneens een zicht geven op de stratigrafie ter hoogte van deze zone. Het onderzoek kan dus bijkomend gegevens opleveren over de meer algemene en meer recentere historiek van de site. Gezien de beperkte oppervlakte zal dit gebeuren via een archeologische werfbegeleiding.

2. PROGRAMMA VAN MAATREGELEN VOOR EEN ARCHEOLOGISCHE OPGRAVING: WERFBEGELEIDING

2.1. AFBAKENING

Binnenin het gebouw, vlak naast de buitenmuur, worden 12 betonsokkels voorzien van 60x60 cm. Hiervoor zullen putjes gegraven worden die 60 cm diep gaan. Deze zullen archeologisch begeleid worden.

Figuur 1: Fundering en snede. (Fereco 2017)

2.2. WETENSCHAPPELIJKE DOELSTELLINGEN

De doelstelling van dit onderzoek betreft het vervolledigen van de kennis van de archeologische zone en dit zowel naar meer recentere periodes toe als naar algemene historiek.

Hierbij moeten volgende onderzoeksvragen beantwoord worden:

- Wijzen de aanwezige funderingen op oudere bouwfases?
- Zijn er nog restanten aanwezig van oudere vloerniveaus?
- Hoe gebeurde de opbouw van de fundering? (baksteenformaten, funderingssleuf,…)
- Kan er een stratigrafie herkend worden in de profielen? Zo ja, wat zijn de aanwezige lagen? Kunnen deze in verband gebracht worden met de kennis van het reeds uitgevoerde archeologisch onderzoek?
- Werden er archeologische sporen aangetroffen die geen verband houden met de boerderij? Zo ja, wat is de aard, omvang, datering en bewaringstoestand van de aangetroffen archeologische resten? Kunnen deze gelinkt worden aan de gekende archeologische site? (parochie van Weerde)

2.3. OPGRAVINGSSTRATEGIE, -METHODEN, -TECHNIEKEN

De 12 putjes zullen manueel uitgegraven worden of met een minigraver onder begeleiding van de veldwerkleider. Afhankelijk van de aanwezige sporen zal laagsgewijs tot 60 cm diep gegraven worden of worden nog bijkomende niveaus aangelegd en geregistreerd vooraleer dieper te gaan.

In principe gebeurt de aanleg van het vlak en de registratie volgens de desbetreffende hoofdstukken van de Code van Goede Praktijk. Aangezien geen grote vlakken worden aangelegd zal de registratie eerder gebeuren zoals proefputten. Van elke put worden de profielen opgeschoond en gefotografeerd. Enkele relevante profielen worden meer in detail geregistreerd.

Er wordt geen bronbemaling voorzien voor de toekomstige werken.

Gezien de beperkte oppervlakte en de spreiding van de putjes wordt geen staalname voorzien. Op basis van het bureauonderzoek worden geen relevante staalnames verwacht. De enige staalname die op het eerste zich zou kunnen bijdragen betreft mortelanalyse. Aangezien de funderingen behouden blijven is staalname reeds moeilijker (men dient best mortel te nemen van binnenin). C14-datering van houtskool in de mortel is eveneens mogelijk maar geeft vaak een foutief of te ruim beeld. Gezien de kosten-batenanalyse wordt dan ook niet ingezet op natuurwetenschappelijke analyses.

Met betrekking tot conservatie worden geen specifieke handelingen of vereisten voorzien tijdens het veldwerk. Er worden specifieke maatregelen getroffen bij het aantreffen van hout, leder, metaal of glas. Indien nodig wordt een conservator geraadpleegd.

Na beëindigen van het veldwerk wordt een archeologierapport opgesteld, dat de erkende archeoloog indient bij het agentschap. Na het assessment en de verwerking stelt hij vervolgens, binnen de decretaal bepaalde termijn, een eindverslag op, dat hij eveneens indient bij het agentschap.

2.4. NIET UITVOEREN ONDERZOEKSHANDELINGEN

Op het eerste zicht zal men niet afwijken van de Code van Goede Praktijk. Het feit dat het om verschillende putten gaat in plaats van een groot vlak zal er echter wel voor zorgen dat mogelijk geen sporen of vondsten worden aangetroffen en men zich enkel kan richten op de fundering.

2.5. SCHATTING DUUR OPGRAVING EN KOSTENRAMING

Het veldwerk wordt geschat op 3 werkdagen. Er wordt een team van 2 archeologen voorzien (1 veldwerkleider, 1 archeoloog-assistent) die onder de autoriteit van een erkende archeoloog werken en 1 aardkundige. Voor de assessment en rapportering worden de erkende archeoloog en veldwerkleider ingezet. Waar nodig wordt een materiaaldeskundige, natuurwetenschapper en conservator ingezet. De kosten voor de werfinfrastructuur maken geen deel uit van de archeologische kostprijs. Zoals aangegeven wordt niet ingezet op natuurwetenschappelijk onderzoek. Alle prijzen zijn exclusief BTW.

- Veldwerk 2.600 euro
- Assessment, verwerking & rapportage 2.500 euro

2.6. COMPETENTIES

Dit onderzoek gebeurt onder autoriteit van een erkende archeoloog.

Voor de opgraving worden volgende uitvoerders voorzien:

- Veldwerkleider: Hij/zij heeft ervaring met het opgraven van nederzettingssporen en gebouwen.
- Archeoloog-assistent: Hij/zij heeft ervaring met het opgraven van nederzettingssporen en gebouwen.
- Aardkundige: De aardkundige staat in voor het onderzoeken, registreren en interpreteren van de aardkundige aspecten van het archeologisch onderzoek. De aardkundige rapporteert en overlegt met de veldwerkleider.
- De conservator (geen specifieke vereisten), natuurwetenschapper (kennis met betrekking tot C14-datering en andere dateringsmogelijkheden) en materiaaldeskundige (ervaring met materiaal uit de metaaltijden en middeleeuwen) worden wanneer nodig aangewend bij het veldwerk. Deze zullen voornamelijk bij assessment en verwerking nodig zijn, maar waar tijdens het veldwerk vragen rijzen in verband met conservatiebehandelingen, staalname,… kunnen deze hun kennis aanwenden en richtlijnen leveren. Ze rapporteren en overleggen steeds met de veldwerkleider.

2.7. BEWARING ARCHEOLOGISCH ENSEMBLE

Voor de langdurige bewaring van de vondsten dienen eenvoudige gecontroleerde omstandigheden te volstaan (beperkte en geleidelijke schommelingen in temperatuur en luchtvochtigheid).

2.8. FIGURENLIJST

Figuur 1: Fundering en snede. (Fereco 2017)..... 2